

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ
(за матеріалами інтернет-версій друкованих ЗМІ
та онлайн-медіа)

22.05.2026

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Дзеркало тижня. Україна. – 2026. – 21 трав. До Шевченківської премії додали нову номінацію. – Наріжна В.;](#) [Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. До переліку номінацій Шевченківської премії додадуть архітектуру – Зеленський. – Інф.;](#) [Віледж Україна. – 2026. – 21 трав. До Шевченківської премії додали ще одну номінацію. – Гуржий В.;](#) [Укрінформ. – 2026. – 21 трав. До переліку номінацій Шевченківської премії додали архітектуру. – Інф.](#)

До Всесвітнього дня вишиванки

[Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. Зеленський привітав українців з Днем вишиванки. – Інф.;](#) [Укрінформ. – 2026. – 21 трав. Зеленський з дружиною привітали українців із Днем вишиванки. – Інф.](#)

[Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. Вишиванка без кордонів: міжнародні партнери та українські дипломати – про символ української ідентичності. – Левкун О.](#)

[Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. Від Ізраїлю до Китаю: посли іноземних держав в Україні розповіли, що для них означає вишиванка. – Левкун О., за сприяння Уракіна М.](#)

[Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. Київ сьогодні такий гарний – усміхненими людьми у вишиванках, – Віталій Кличко. – Катаєва М.](#)

[Дзеркало тижня. Україна. – 2026. – 21 трав. Скільки українців носять вишиванки: результати опитування Gradus. Інфографіка. – Наріжна В.;](#) [Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. Вишиванка для 49% українців є символом ідентичності – дослідження. – Інф.](#)

[Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. Музеї України до Дня вишиванки показали сорочки Шевченка, Лесі Українки та Чорновола – Міністерство культури. – Інф.](#)

[NV. – 2026. – 21 трав. Через 100 років. Українські майстри відтворили вишиванку Василя Вишиваного – нащадка династії Габсбургів. – Інф.;](#) [Дзеркало тижня. Україна. – 2026. – 21 трав. Майстрині відродили вишиванку Василя Вишиваного – нащадка династії Габсбургів і українського поета. – Кругленко О.](#)

[NV. – 2026. – 21 трав. Полотно з орнаментом 25 метрів завдовжки. Фармкомпанія «Дарниця» прикрасила фасад до Дня вишиванки. – Інф.](#)

[NV. – 2026. – 21 трав. До Дня вишиванки. На ТБ відбудеться прем'єра фільму «Залізти під шкіру» про татуювання як символ спротиву загарбникам. – Інф.](#)

Вшанування пам'яті

[NV. – 2026. – 21 трав. В Україну передали для перепоховання прах другого очільника ОУН Андрія Мельника та його дружини. – Інф.; Віледж Україна. – 2026. – 21 трав. Прах полковника УНР і голови ОУН Андрія Мельника повернули в Україну. – Гуржий В.; Укрінформ. – 2026. – 21 трав. В Україну повернули останки лідера ОУН Андрія Мельника та його дружини. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2026. – 21 трав. Справа лідера ОУН Мельника: розвідка оприлюднила архівні документи НКВС та КДБ. – Інф.](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України, медіа

[Дзеркало тижня. Україна. – 2026. – 21 трав. Премію Гонгадзе-2026 вперше отримали одразу двоє журналістів. – Лебедина О.; Укрінформ. – 2026. – 21 трав. Стали відомі лауреати Премії імені Георгія Гонгадзе 2026. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2026. – 21 трав. У Києві відкрили пам'ятний знак дипломатам і журналістам, які повідомили світу про Голодомор в Україні. – Інф.](#)

Театр

[Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. У столиці на Фестивалі сучасної драми глядачам представлять нові тексти українських драматургів. – Катаєва М.](#)

[Український тиждень. – 2026. – 20 трав. Образ ветеранів російсько-української війни в театрі й кіно. – Нестелєв М.](#)

Музика

[Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. До столичної філармонії передали новий першокласний інструмент. – Катаєва М.](#)

Візуальні мистецтва

[Укрінформ. – 2026. – 22 трав. У Нью-Йорку відкрилася міжнародна виставка Modern Freedom з роботами українських митців. – Інф.](#)

[Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. Живописні «ню» та пейзажі: у столиці тривають дві виставки Анатолія Криволапа. – Катаєва М.](#)

[Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. Таємниці мистецтва тиші та неспокою: у Києві демонструють філософську виставку «НЕТРІ». – Асадчева Т.](#)

[Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. Художник Іван Марчук приїхав до столиці та відвідав виставку в Музеї історії Києва. Фоторепортаж. – Катаєва М.](#)

Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. У центрі столиці відкрилася міжнародна виставка «Покоління війни»: де подивитися. – Асадчева Т.

Кіномистецтво. Кінопрокат

Укрінформ. – 2026. – 21 трав. На Каннському кінофестивалі представили стрічку про родини українських військовополонених. – Інф.

Укрінформ. – 2026. – 21 трав. Документальний фільм про вплив війни на природу України здобув приз на фестивалі у Парижі. – Інф.

Література

Українська літературна газета. – 2026. – 20 трав. Редактори прибрали матюччя з українського видання «Страх та відраза у Лас-Вегасі», – перекладач. – Інф.

Фокус. – 2026. – 20 трав. Нобелівська лауреатка Ольга Токарчук зізналася, що використовує ШІ для написання книг. – Кулешов Р.

Охорона культурної спадщини

Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. Кабмін дозволив індивідуальні режими використання територій навколо пам'яток культурної спадщини. – Інф.; Віледж

Україна. – 2026. – 21 трав. Охоронні зони навколо пам'яток культспадщини визначатимуть за новими правилами. – Гуржий В.

Нацменшини. Закордонні українці

Укрінформ. – 2026. – 21 трав. У Києві відбувся Всеукраїнський форум національних меншин. – Інф.; Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. В Києві відбувся Всеукраїнський форум нацменшин та корінних народів. – Інф.

Міжнародне співробітництво

Укрінформ. – 2026. – 21 трав. У бібліотеці угорського міста Егер відкрили «Українську книжкову полицку». – Інф.

Загальні питання

Дзеркало тижня. Україна. – 2026. – 21 трав. До Шевченківської премії додали нову номінацію. – Наріжна В.; Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. До переліку номінацій Шевченківської премії додадуть архітектуру – Зеленський. – Інф.; Віледж Україна. – 2026. – 21 трав. До Шевченківської премії додали ще одну номінацію. – Гуржий В.; Укрінформ. – 2026. – 21 трав. До переліку номінацій Шевченківської премії додали архітектуру. – Інф.

У переліку номінацій Національної премії України ім. Тараса Шевченка з'явилася архітектура. Про це повідомив президент України Володимир Зеленський у Facebook. Минулого року до премії вже додали номінації з кураторства, фотомистецтва та дизайну. Тепер перелік розширили ще й архітектурою, щоб премія «ширше відображала творчий потенціал українців». У зверненні Президент подякував членам Комітету з Національної премії України ім. Тараса Шевченка та зазначив, що їхні зусилля допомагають зміцнювати український ціннісний простір та розвивати національну культуру. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/do-shevchenkivskoji-premiji-dodali-novu-nominatsiju.html>

<https://interfax.com.ua/news/culture/1169697.html>

<https://www.village.com.ua/village/culture/culture-news/373925-do-shevchenkivskoyi-premiyi-dodali-sche-odnu-nominatsiyu>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4125824-do-pereliku-nominacij-sevcenkivskoi-premii-dodali-arhitekturu.html>

До Всесвітнього дня вишиванки

Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. Зеленський привітав українців з Днем вишиванки. – Інф.; Укрінформ. – 2026. – 21 трав. Зеленський з дружиною привітали українців із Днем вишиванки. – Інф.

Президент України Володимир Зеленський у Телеграмі привітав українців із Всесвітнім днем вишиванки, що відзначають щороку у третій четвер травня. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/culture/1169594.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4125684-zelenskij-z-druzinou-privitali-ukrainciv-iz-dnem-visivanki.html>

Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. Вишиванка без кордонів: міжнародні партнери та українські дипломати – про символ української ідентичності. – Левкун О.

До Всесвітнього дня вишиванки редакція «Культури» агентства звернулася до представників дипломатичного корпусу, державних інституцій, діячів культури та міжнародних друзів України із проханням відповісти лише на одне запитання – що сьогодні для них означає українська вишиванка. Для американського військового, президента American University Kyiv та одного з міжнародних друзів України Дена Райса вишиванка стала символом української

незалежності та сили народу. Голова Державної архівної служби України Анатолій Хромов вважає вишиванку не лише символом української культури, а й важливим елементом культурної дипломатії. Для прима-балерини Катерини Кухар День вишиванки є нагадуванням про силу традиції, яка живе через мистецтво та передається від покоління до покоління. Сергій Фурса – український інвестиційний банкір – вважає, що сьогодні вишиванка остаточно вийшла за межі стереотипного сприйняття та стала частиною сучасної міської культури. Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Польща Василь Боднар вважає вишиванку не лише частиною української традиції, а живим символом національної пам'яті, ідентичності та культурної присутності України у світі. Помічниця посла Республіки Кіпр в Україні Ірина Чалова розповіла, що традиція носити вишиванки в її родині фактично відроджується вже у сучасному поколінні. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/culture/1169670.html>

Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. Від Ізраїлю до Китаю: послы іноземних держав в Україні розповіли, що для них означає вишиванка. – Левкун О., за сприяння Уракіна М.

Іноземні дипломати в Україні за запитом агентства розповіли про власне сприйняття української вишиванки та долучилися до відзначення Дня вишиванки, назвавши її символом національної ідентичності, культурної тяглості, свободи та єдності. Своїми думками поділилися посол Ізраїлю в Україні Михайло Бродський; посол Аргентинської Республіки в Україні Олена Летісія Тереса Мікусінські; посол Італії в Україні Карло Формоза; посол Республіки Словенія в Україні Матея Превольшек; посол Іспанії в Україні Рікардо Лопес-Аранда Хагу; посол КНР в Україні Ма Шенкунь; посол Республіки Сербія в Україні Андон Сапунджи; посол Алжирської Народної Демократичної Республіки в Україні Ахмед Уаїл; посол Мексики в Україні Ауденсіо Контрерас Гонсалес; посол Республіки Індонезія в Україні Аріф Мухаммед Басалама. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/culture/1169856.html>

Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. Київ сьогодні такий гарний – усміхненими людьми у вишиванках, – Віталій Кличко. – Катаєва М.

Київський міський голова Віталій Кличко привітав з Днем вишиванки та зробив традиційні світлини на сходах КМДА. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/127428/>

Дзеркало тижня. Україна. – 2026. – 21 трав. Скільки українців носять вишиванки: результати опитування Gradus. Інфографіка. – Наріжна В.; Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. Вишиванка для 49% українців є символом ідентичності – дослідження. – Інф.

Напередодні Дня вишиванки компанія Gradus Research оприлюднила результати дослідження. Його проводили методом самозаповнення анкети у мобільному застосунку Gradus. Опитування тривало протягом 6–7 травня 2026

року серед 1000 респондентів віком від 18 до 60 років у містах з населенням понад 50 тисяч мешканців, за винятком тимчасово окупованих територій та зон активних бойових дій. Згідно з результатами опитування, 50% респондентів назвали вишиванку символом української ідентичності. Ще чверть опитаних сприймають її як традиційний святковий одяг, тоді як лише 3% вважають вишиту сорочку елементом повсякденного гардеробу. Майже половина учасників дослідження заявила, що головною ознакою «справжньої» вишиванки є орнамент із символічним значенням. Дослідження показало, що 37% опитаних українців мають одну вишиванку, а ще 28% – дві або три. Однак 35% чоловіків і 25% жінок відповіли, що не мають жодної вишитої сорочки. Щодо носіння, 44% учасників дослідження вдягають вишиванку кілька разів на рік, 17% – лише раз на рік, а третина взагалі її не одягає. Найчастіше українці вдягають вишиванку на державні та національні свята – так відповіли 72% респондентів. Ще 40% носять її під час офіційних або публічних заходів. Згідно з даними опитування, День вишиванки є традицією для 32% українців. Водночас більше ніж половина опитаних – 51% – зазначили, що стикаються з певним суспільним тиском стосовно обов'язкового носіння вишитої сорочки в це свято, тоді як 39% респондентів не відчують такого тиску. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/UKRAINE/skilki-ukrajintsiv-nosjat-vishivanki-rezultati-opituvannja-gradus.html>

<https://interfax.com.ua/news/culture/1169750.html>

Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. Музеї України до Дня вишиванки показали сорочки Шевченка, Лесі Українки та Чорновола – Міністерство культури. – Інф.

Міністерство культури України до Дня вишиванки представило добірку унікальних вишитих речей відомих українців та закликала відвідати музеї, де зберігаються ці пам'ятки, повідомляє відомство на своїй сторінці у Facebook. Зокрема, у Музеї видатних діячів української культури можна побачити унікальні вишиті рукави, у яких фотографувалися Леся Українка та Олена Пчілка. Також там зберігаються манишка, яку письменниця власноруч вишила для свого племінника, сорочка Михайла Старицького та гадяцька сорочка з родини Косачів, передана з США родиною Ізидори Косач. У Національному музеї Тараса Шевченка представлена сорочка, яку поетові вишила його сестра Ярина Шевченко. У Національному музеї літератури України презентовано вишивані речі, що належали Дмитру Павличку, родині Михайла Грушевського та Василю Стусу. У Національному музеї історії України можна побачити вишиванки В'ячеслава Чорновола та Левка Лук'яненка. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/culture/1169703.html>

NV. – 2026. – 21 трав. Через 100 років. Українські майстри відтворили вишиванку Василя Вишиваного – нащадка династії Габсбургів. – Інф.; Дзеркало тижня. Україна. – 2026. – 21 трав. Майстрині відродили вишиванку Василя Вишиваного – нащадка династії Габсбургів і українського поета. – Кругленко О.

Майстрині відтворили сорочку з архівної світлини ерцгерцога Вільгельма фон Габсбурга-Лотаринзького. Цей задум виник у 2025 році – до 130-річчя ерцгерцога. Сьогодні у цій вишиванці можна побачити голову Дому Габсбургів Карла фон Габсбурга та Сергія Жадана – автора лібрето опери «Вишиваний. Король України». Сорочка з відтвореним орнаментом, прикраси і лялька нащадка з династії Габсбургів увійшли до капсульної колекції «Вишиванка як присяга», присвяченої Василю Вишиваному. Колекцію створили у колаборації проєкту «Вишиваний. Король України» та тернопільського етнобренду Koza Dereza Manufacture. Частина прибутку від продажів спрямовують на розвиток мережі просторів «Хартія-Хаб» Другого корпусу НГУ «Хартія». Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/vshivanka-vasilya-vshivvanogo-vidtvorena-v-unikalniy-kolekciji-cherez-100-rokiv-50609882.html>

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/majstrini-vidrodili-vshivanku-vasilja-vshivvanoho-nashchadka-dinastiji-habsburhiv-i-ukrajinskoho-poeta.html>

NV. – 2026. – 21 трав. Полотно з орнаментом 25 метрів завдовжки. Фармкомпанія «Дарниця» прикрасила фасад до Дня вишиванки. – Інф.

Фармацевтична компанія «Дарниця» розгорнула на фасаді офісу у Дарницькому районі Києва вишите полотно заввишки із шість поверхів – 25 м у довжину і 6 м у ширину. Полотно прикрашене автентичним орнаментом, характерної для Лівобережжя Київщини. У реалізації проєкту компанії допомагали експерти Національного центру народної культури Музей Івана Гончара. Робота над ним тривала протягом місяця за участі на різних етапах до 60 людей. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/socium/den-vshivanki-2026-u-kiyevi-farmkompaniya-darnicya-prikrasila-fasad-vshitim-polotnom-foto-50609838.html>

NV. – 2026. – 21 трав. До Дня вишиванки. На ТБ відбудеться прем'єра фільму «Залізи під шкіру» про татуювання як символ спротиву загарбникам. – Інф.

У Всесвітній День вишиванки телеканал ICTV2 покаже документальний фільм «Залізи під шкіру», який розповідає про те, як татуювання перетворилося на символ спротиву українців російським загарбниками. Герої фільму українці – військові і цивільні, яких російські окупанти катували через їхнє патріотичне татуювання. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/den-vshivanki-2026-na-tb-pokazhut-film-zalizti-pid-shkiru-pro-patriotichni-tatu-yak-sprotiv-50609867.html>

Вшанування пам'яті

NV. – 2026. – 21 трав. В Україну передали для перепоховання прах другого очільника ОУН Андрія Мельника та його дружини. – Інф.; Віледж Україна. – 2026. – 21 трав. Прах полковника УНР і голови ОУН Андрія Мельника повернули в Україну. – Гуржий В.; Укрінформ. – 2026. – 21 трав. В Україну повернули останки лідера ОУН Андрія Мельника та його дружини. – Інф.

До України передали з Люксембургу прах другого очільника ОУН Андрія Мельника та його дружини Софії Федак-Мельник. Прах подружжя передали в Україну через словацький кордон у четвер, 21 травня. Як заявила заступниця керівника Офісу президента України Ірина Верещук, останки Андрія Мельника та Софії Федак-Мельник перепоховують 24 травня у Києві на Національному військовому меморіальному кладовищі. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/ukraine/events/andriy-melnik-prah-drugogo-ochilnika-oun-ta-yogo-druzhini-peredali-v-ukrajini-z-lyuksemburgu-50609845.html>

<https://www.village.com.ua/village/life/edu-news/373915-prah-polkovnika-unr-ta-golovi-oun-andriya-melnika-povernuli-v-ukrayinu>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4125727-v-ukrainu-povernuli-ostanki-lidera-oun-andria-melnika-ta-jogo-druzini.html>

Укрінформ. – 2026. – 21 трав. Справа лідера ОУН Мельника: розвідка оприлюднила архівні документи НКВС та КДБ. – Інф.

У зв'язку з перевезенням останків голови ОУН Андрія Мельника і його дружини Софії Федак-Мельник із Люксембургу до України Служба зовнішньої розвідки України на своєму сайті публікує низку документів і світлин із п'ятитомної агентурно-оперативної справи, яку органи НКВС / КДБ упродовж кількох десятиліть вели на провідника ОУН. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4125768-sprava-lidera-oun-melnika-rozvidka-opriludnila-arhivni-dokumenty-nkvs-ta-kdb.html>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України, медіа Дзеркало тижня. Україна. – 2026. – 21 трав. Премію Гонгадзе-2026 вперше отримали одразу двоє журналістів. – Лебедина О.; Укрінформ. – 2026. – 21 трав. Стали відомі лауреати Премії імені Георгія Гонгадзе 2026. – Інф.

У Києві 21 травня відбулась церемонія нагородження лауреатів журналістської премії ім. Георгія Гонгадзе. Особливістю цьогорічної премії стало те, що переможцями обрали двох представників медіасфери: керівника відділу розслідувань «Української правди» Михайла Ткача та співзасновницю й головну редакторку «The Kyiv Independent» Ольгу Руденко. Премію вручають щороку 21 травня – в день народження журналіста Георгія Гонгадзе. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/premiju-gongadze-2026-vpershe-otrimali-odrazu-dvoje-zhurnalistiv.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4125996-stali-vidomi-laureati-premii-imeni-georgia-gongadze-2026.html>

Укрінформ. – 2026. – 21 трав. У Києві відкрили пам'ятний знак

дипломатам і журналістам, які повідомили світу про Голодомор в Україні. – Інф.

У Києві на території Інституту журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка відкрили пам'ятний знак дипломатам і журналістам, які 1932 – 1933 рр. повідомили світу про Голодомор в Україні. Серед висічених на монументі імен, зокрема: Бартійон Сюзан (Франція), Бассехес Ніколау (Австрія), Вільямс Вайтінг (США), Вальтер Карл (Німеччина), Рудницька Мілена (Польща), Гарет Джонс (Велика Британія) тощо. Автори монументу – скульптори Олесь Сидорук і Борис Крилов. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4125994-u-kievi-vidkrili-pamatnij-znak-diplomatam-i-zurnalistam-aki-povidomili-svitu-pro-golodomor-v-ukraini.html>

Театр

Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. У столиці на Фестивалі сучасної драми глядачам представлять нові тексти українських драматургів. – Катаєва М.

З 22 по 24 травня у Національному академічному драматичному театрі ім. Івана Франка відбудеться Шостий Фестиваль сучасної драми. Організатором події є Національна спілка театральних діячів України, а цьогорічним партнером – Національний театр ім. Івана Франка. Темою Шостого Фестивалю сучасної драми стало перечитування вибраних текстів, написаних українськими драматургами на 2-й, 4-й, 5-й Лабораторіях драматургії НСТДУ і презентовані на попередніх Фестивалях сучасної драми. Деякі з цих п'єс уже отримали сценічне втілення в театрах України. Протягом трьох днів звучатимуть п'єси Андрія Бондаренка («Брідські явища»), Юлії Гончар («Читери»), Оксани Гриценко («Вживуть тільки пам'ятники»), Ольги Мацюпи («Параскева»), Олега Михайлова («Гражда») та Люди Тимошенко («Дядя Міша проходить мимо»). Над перформативними читаннями текстів працювали режисери та учасники «Франко-Практикуму» Театру Франка – Станіслав Іванов, Анна Камша, Станіслав Савченко, Іван Сунгуров, Анжеліка Чорнойван, а також головний режисер Луганського музично-драматичного театру Владислав Писарев. Спецподією Фестивалю стане читання нової п'єси Лени Лягушонкової «Королева з Гардаріке». Режисер читання – Давид Петросян. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/127420/>

Український тиждень. – 2026. – 20 трав. Образ ветеранів російсько-української війни в театрі й кіно. – Нестелєєв М.

«... В українську театральну діяльність останні роки два-три відбувається активне залучення ветеранів і ветеранок російсько-української війни. І якщо раніше це було лише використання їхніх історій, то тепер – це вже часто ситуація, коли люди з реальним військовим досвідом самі виходять на сцену. Наприклад, у 2024 році «Дикий театр» та українська режисерка і сценаристка Наталка Ворожбит за ідеєю мережі підтримки для воїнів та їхніх близьких Veteran Hub зробили документальний перформанс про досвід партнерів і партнерок українських воїнів і ветеранів. І хоча це не так проєкт про самих ветеранів, як про тих, хто їх чекає вдома, але опосередковано це,

зрозуміло, теж історії про війну і повернення з неї. Існує також цікавий культурно-освітній проєкт «Театр ветеранів», в якому беруть участь ветерани і ветеранки нашої війни з Росією. Його було засновано в 2024 році за участі команди Театру драматургів і медіагрупи ТРО Медіа... Художнім керівником проєкту є знаний актор і режисер Ахтем Сеїтаблаєв. Натепер у репертуарі Театру ветеранів є три п'єси: «Енеїда», «Військова мама» і «Лимони». Звісно, це не єдиний театральний проєкт в Україні, в якому задіяно ветеранів і ветеранок. Наталка Горішня в *Zahid.net* називає також такі: у театрі ім. Марії Заньковецької йде п'єса Аліна Сарнацької «Баланс», де глядачі перетворюються на слухачів з навушниками, у яких звучить голос військовослужбовиці Олени Апчел; вистава «Львів 3000», написана ветераном Андрієм Григор'євим під час реабілітації у центрі Unbroken; вистава «Сам на сам», зроблена на основі реальної історії ветерана Михайла Фатєєва, про людину, яка повертається з фронту; театр «Видиво» (Стрий) перероблює класичні п'єси, надаючи їм автобіографічного звучання; Театр Незламних як частина напряму «Терапія Мистецтвом» в екосистемі Unbroken у квітні 2026 року у Львові показав трагікомедію «Директор ліфту», засновану на справжніх мюжетах із життя ветеранів, що проходять реабілітацію в центрі Unbroken. У всіх цих виставах як актори задіяні переважно ветерани російсько-української війни, а тому вони створюють надзвичайно реалістичний образ наших ветеранів, хоча й з певними театральними умовностями. Крім того, Український тиждень також брав інтерв'ю у Олексі Кравчука, що має воєнний бойовий досвід і нині демобілізований і керує Львівським муніципальним театром «І люди. І ляльки». Тож тепер ветерани задіяні в театральному мистецтві в різних ролях... Інша справа те, як українські ветерани й ветеранки показані в кіно, де діють суворіші жанрові обмеження й сценаристами виступають здебільшого цивільні автори. Натепер уже є понад два десятка таких ігрових фільмів, тоді як неігрові, тобто документальні, порахувати вже не так просто, та й вони не пропонують художній образ військових, а більше дають часто охудожнений фрагмент мілітарної та довоколмілітарної реальної ситуації. Тому в контексті цієї статті важливіше саме ігрові фільми, бо вони пропонують більш символічний портрет теперішніх ветеранів. Так Тиждень писав про військову драму Максима Наконечного «Бачення метелика», в якій ідеться про повернення вагітної аеророзвідниці Лілії Василенко з полону, в якому її згвалтували. Режисер показує те, як героїня з багатьох причин не може знайти собі місця у звичайному житті, тому вона зрештою повертається на службу... У 2024–2025 роках вийшла велика кількість фільмів про російсько-українську війну, де, серед іншого, осмислено і те, як ветеранам непросто адаптуватися до невійськового життя. Так Леся Дяк виступила режисеркою драми «Татова колискова» про ветерана Сергія, який намагається відновити стосунки з дружиною та їхніми трьома синами, але травматичне минуле постійно заважає йому дивитися на світ спокійним і зваженим поглядом. Нещодавнім знаковим фільмом став «Кіллхаус» про рятувальну операцію українських військовослужбовців з метою витягнути поранену подружню пару з окупованої території. Важливим моментом цього тактичного екшн-трилера

Любомира Левицького є те, що до його виробництва залучили реальних військовослужбовців та ветеранів Сил оборони України ..., загалом понад 80% акторів фільму – це реальні військові. У травні також вийшла у прокат психологічна драма «Втомлені» режисера Юрія Дуная про ветеранів Любу (Валерія Ходос) та Андрія (Дмитро Сова), які намагаються подолати травми війни, знаходячи підтримку у своїх почуттях... І в цьому випадку теж до роботи над фільмом долучилися військовослужбовці та ветерани, які стали частиною команди й акторського складу... Мистецтво, звісно, – це криве дзеркало, однак у випадку російсько-української війни, коли у нас є багато реальних відеоматеріалів з фронту, роль театральних і кінопроектів дещо змінюється. І йдеться не про те, що розмивається межа між документальними фільмами й записами самих військових, а про те, що мистецтво починає активніше ставати арттерапією, залучаючи не тільки ветеранський досвід, а і самих ветеранів і ветеранок як консультантів і акторів». Докладно:

<https://tyzhden.ua/obraz-veteraniv-rosijsko-ukrainskoi-vijny-v-teatri-j-kino/>

Музика

Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. До столичної філармонії передали новий першокласний інструмент. – Катаєва М.

У межах спільного проєкту БФ «Карл Бехштейн» та ТОВ «Грандпіано» – офіційного представника всесвітньо відомого бренду C. Bechstein в Україні – Національній філармонії України передали першокласний інструмент W. Hoffmann Vision V 120. Передавала інструмент філармонії Ірина Ноніашвілі, засновниця Благодійного фонду, офіційний представник компанії C. Bechstein в Україні. Як наголошують у філармонії, цей проєкт – не просто про передачу інструменту, а про підтримку українського музичного мистецтва. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/127429/>

Візуальні мистецтва

Укрінформ. – 2026. – 22 трав. У Нью-Йорку відкрилася міжнародна виставка Modern Freedom з роботами українських митців. – Інф.

У Нью-Йорку відкрилася виставка Modern Freedom («Сучасна свобода»), на якій представлено роботи десяти українських митців поряд з понад 80-ма художниками з Центральної та Східної Європи. Українську експозицію на запрошення американської філії Інституту Пілецького організувала Фондація Пилипа Орлика. Виставка в Інституті Пілецького у США триватиме до 31 серпня. Серед представлених робіт – проєкт «Паляниця» Жанни Кадирової, аудіовізуальна інсталяція «Вибухи біля музею» Яреми Малащука та Романа Хімея, кінетична інсталяція Сергія Петлюка «Коли розвіється туман», текстильна робота «Мара» Даші Чечушкової, а також твори Кристини Мельник і Наталії Лісової, присвячені темам війни, пам'яті та втрати дому. Modern Freedom – міжнародний мистецький проєкт, присвячений темам свободи, пам'яті та досвіду життя після тоталітаризму. Організаторами проєкту виступили Інститут Пілецького у США та Університет Острави. Партнерами з української сторони стали Фондація Пилипа Орлика, Комітет Верховної Ради з

питань гуманітарної та інформаційної політики й Одеський національний художній музей. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4126033-u-nujorku-vidkrilasa-miznarodna-vistavka-modern-freedom-z-robotami-ukrainskih-mitciv.html>

Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. Живописні «ню» та пейзажі: у столиці тривають дві виставки Анатолія Криволапа. – Катаєва М.

11 вересня цього року Анатолію Криволапу виповниться 80 років. До ювілею у столиці вже проходять експозиції, що представляють його творчість. В аукціонному домі Goldens триває виставка «Живописні НЮ» Анатолія Криволапа – перша в кар'єрі художника повноцінна персональна експозиція, присвячену цьому жанру. Вона демонструє еволюцію цього напрямку в творчості майстра. Основний акцент виставки – ранні роботи 1990-х років. Виставка триватиме до 22 травня. Також в залах галереї Олександра Брея на Андріївському узвозі можна оглянути виставку творів Анатолія Криволапа, переважно пейзажів та натюрмортів. Ця виставка триватиме до 31 травня. Побачити картини Анатолія Криволапа можуть не лише кияни. До 14 червня у Національному музеї у Львові ім. Андрея Шептицького триває спільний з ГО «Музей авангарду» проєкт «Першообрази». Експозиція об'єднує живописні роботи нефігуративного напрямку творчості художника різних періодів із сакральним досвідом художника – іконами, створеними у процесі розпису храму в селі Липівка Київської області. У вересні у Києві планують відкрити нові, масштабні проєкти до ювілею Анатолія Криволапа. Попередньо, виставки заплановані у Національному музеї «Київська картинна галерея» та «Музеї авангарду». Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/127362/>

Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. Таємниці мистецтва тиші та неспокою: у Києві демонструють філософську виставку «НЕТРІ». – Асадчева Т.

У великій залі столичної галереї Imagine Point відкрилася виставка «НЕТРІ», яка об'єднала творчість двох самотніх художників – Олексія Литвиненка та Олексія Малих. Виставка триватиме до 13 червня. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/127432/>

Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. Художник Іван Марчук приїхав до столиці та відвідав виставку в Музеї історії Києва. Фоторепортаж. – Катаєва М.

21 травня у столичній мерії художник Іван Марчук зустрівся з Київським міським головою Віталієм Кличком. Мер вручив йому нагрудний знак за багаторічне служіння мистецтву, внесок у розвиток української культури та популяризацію нашої держави у світі. Після цього Іван Марчук приїхав до Музею історії міста Києва, де на чотирьох поверхах проходить його персональна рестроспективна виставка «Я сколихнув цей світ». У супроводі гендиректорки Музею історії міста Києва, депутатки Київради Вікторії Мухи та кураторки виставки Таміли Калитенко митець пройшовся експозицією. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/127363/>

Вечірній Київ. – 2026. – 21 трав. У центрі столиці відкрилася міжнародна виставка «Покоління війни»: де подивитися. – Асадчева Т.

У столиці, біля Арки Свободи українського народу, триває 17-й етап артмарафону «Покоління війни». Цей проєкт є частиною Міжнародного художнього фестивалю МАЛЮЙ.UA.WAR. У вільному доступі для киян та гостей міста представлено 106 робіт. Серед авторів – творці з України, Італії, Словаччини та Чорногорії. Після завершення експозиції в Києві роботи українських учасників вирушать у світове турне. Організатори проєкту: Асоціація з розвитку міжнародних відносин ADRUM, компанія STUDIORAR за сприяння Міністерства культури України, Міністерства закордонних справ України та київської міської влади. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/127438/>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Укрінформ. – 2026. – 21 трав. На Каннському кінофестивалі представили стрічку про родини українських військовополонених. – Інф.

Українська короткометражна стрічка «За мить до світанку» режисера Руслана Богдана була представлена в межах кіноринку Marché du Film – Festival de Cannes під час 79-го Каннського міжнародного кінофестивалю. Продюсерами фільму стали Дмитро Грекович та Олександр Юдицький, оператором-постановником – Олександр Роцин, композитором – Євген Філатов. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4125849-na-kannskomu-kinofestivali-predstavili-stricku-pro-rodini-ukrainskih-vijskovopoloneni.html>

Укрінформ. – 2026. – 21 трав. Документальний фільм про вплив війни на природу України здобув приз на фестивалі у Парижі. – Інф.

Стрічка Дмитра Грешка «Дівія» отримала Приз дослідницьких лабораторій на 45-му Міжнародному фестивалі документального кіно ім. Жана Руша, що проходить у Парижі. Премію присуджують за підтримки науково-дослідних лабораторій, які працюють у сфері гуманітарних і соціальних наук. Проєкт створили у копродукції України, Польщі та Нідерландів. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4125954-dokumentalni-film-pro-vpliv-vijni-na-prirodu-ukraini-zdobuv-priz-na-festivali-u-parizi.html>

Література

Українська літературна газета. – 2026. – 20 трав. Редактори прибрали матюччя з українського видання «Страх та відраза у Лас-Вегасі», – перекладач. – Інф.

Перекладач Генік Беляков повідомив у Facebook, що з нового українського видання твору Гантера Томпсона «Страх та відраза у Лас-Вегасі» видавництва КСД, який він перекладав, редактори прибрали мати та нецензурну лексику. Внаслідок роботи команди видавництва були цілковито

зміщені акценти твору. За його словами, редакторка пояснила пом'якшення обценної лексики в перекладі, тим, що мати невластиві українській мові і є «словами окупантів». Генік Беляков додав, що перед друком наступного накладу книги редакція видавництва розгляне аргументи редакторки і перекладача, і він сподівається, що новий варіант буде покращений, а виданий стане бібліографічною цікавинкою. Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/redactory-prybraly-maty-z-ukrainskoho-vidannia-strakh-ta-vidraza-u-las-vehasi-perekladach/>

Фокус. –2026. – 20 трав. Нобелівська лауреатка Ольга Токарчук зізналася, що використовує ШІ для написання книг. – Кулешов Р.

Польська письменниця, лауреатка Нобелівської премії з літератури за 2018 рік під час інтерв'ю розповіла, що звертається до сучасних ШІ-моделей для допомоги в роботі над окремими елементами сюжету та атмосфери творів, повідомило польське видання «My Company». «Незважаючи на побоювання, я вважаю, що ми, письменники, через специфіку нашої справи, найбільше налаштовані на такі інструменти, як ШІ. Я придбала найвищу, найдосконалішу версію однієї мовної моделі, і мене часто глибоко шокує те, як фантастично вона розширює мій кругозір і поглиблює моє творче мислення», – зазначила Ольга Токарчук. Після цих слів у Польщі та за її межами розпочалася дискусія про межі використання ШІ в літературі. Докладно:

<https://focus.ua/uk/culture/754928-olga-tokarchuk-zayavila-shcho-vikoristovuye-shi-dlya-napisannya-novih-knig>

Охорона культурної спадщини

Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. Кабмін дозволив індивідуальні режими використання територій навколо пам'яток культурної спадщини. – Інф.; Віледж Україна. – 2026. – 21 трав. Охоронні зони навколо пам'яток культспадщини визначатимуть за новими правилами. – Гуржий В.

Кабінет Міністрів України на спеціальному засіданні ухвалив низку рішень у сфері охорони культурної спадщини в умовах повномасштабної війни, зокрема, про порядок встановлення меж і режимів використання зон охорони пам'яток культурної спадщини, повідомила прем'єр-міністр України Юлія Свириденко. Також, за її словами, Кабмін запровадив механізм визнання житлових будинків, які були пам'ятками архітектури та були знищені внаслідок війни, щоб їх мешканці отримали сертифікати «єВідновлення». Віцепрем'єр-міністерка з гуманітарної політики – міністерка культури України Тетяна Бережна уточнила, що постанова спрощує процедуру обстеження пошкоджених через бойові дії будівель та дозволяє оперативно проводити роботи на пошкоджених пам'ятках за спрощеним пакетом документів. Стосовно врегулювання порядку встановлення меж і режимів використання зон охорони пам'яток культурної спадщини, вона зазначила, що «постанова визначає чіткі правила для розроблення науково-проектної документації та дозволяє встановлювати межі зон охорони з урахуванням потреби одночасно зберігати культурну спадщину й забезпечувати розвиток міського середовища». «Це

також допоможе усунути проблему, яка роками ускладнювала затвердження необхідної документації в містах через відсутність врегульованого механізму», – написала Тетяна Бережна у Facebook. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/culture/1169648.html>

<https://www.village.com.ua/village/life/edu-news/373921-uryad-zatverdiv-pravila-za-yakimi-viznachatimut-ohoronni-zoni-navkolo-pam-yatok-kultspadschini>

Нацменшини. Закордонні українці

Укрінформ. – 2026. – 21 трав. У Києві відбувся Всеукраїнський форум національних меншин. – Інф.; Інтерфакс-Україна. – 2026. – 21 трав. В Києві відбувся Всеукраїнський форум нацменшин та корінних народів. – Інф.

В Києві відбувся Всеукраїнський форум національних меншин (спільнот) та корінних народів України з нагоди Дня міжнародної злагоди і культурного розмаїття. У заході взяли участь військові, волонтери, дипломати, представники держави, лідери національних спільнот і корінних народів України. Зокрема, голова Державної служби з етнополітики та свободи совісті Віктор Єленський, перший заступник голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко, Уповноважена із захисту державної мови Олена Івановська, голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров та ін. Окремою частиною події стала концертна програма. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4125979-u-kievi-vidbuvsavseukrainskij-forum-nacionalnih-mensin.html>

<https://interfax.com.ua/news/culture/1169718.html>

Міжнародне співробітництво

Укрінформ. – 2026. – 21 трав. У бібліотеці угорського міста Егер відкрили «Українську книжкову полицку». – Інф.

У Центральній бібліотеці ім. Броді Шандора в угорському місті Егер відбулося урочисте відкриття «Української книжкової полицки», яка стала черговим культурним осередком для місцевої громади та кроком до поглиблення міждержавного діалогу в межах глобального проекту Першої леді України Олени Зеленської. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4125790-u-biblioteci-ugorskogo-mista-eger-vidkrili-ukrainsku-knizkovu-policku.html>

Випуск підготувала
завідувачка сектору оперативного інформування
та розповсюдження інформації Інформцентру з питань культури та мистецтва;
тел.: 425-23-26
електронна адреса: infocenter@nplu.org
info_nplu@ua.fm